

METALLFABRIKEN 1918-1983

På Djurgårdsgatan 1 ligger den vita byggnad som uppfördes 1875 som Mariefreds första egentliga skolbyggnad, för elever från staden och Kärnbo socken.

Elevfotografering vid skolan sedermera 'Metallfabriken' Omkr. 1912

Denna skola blev för liten då elevantalet växte. Man byggde 1917 en större skola på andra sidan vägen, (senare i folkmun benämnd "Vita skolan" för att skilja från några färgade baracker).

Den gamla skolan såldes till fabrikören Sigfrid Jansson i Västerås. Fastigheten hette förr gård 89-91 men beteckningen ändrades 1932 till Fabrikören 3. Inte efter den nya fabriken utan efter C.M. Sandbergs kemiska fabrik som han drev 1820-70. Efter hans död blev gårdarna 89-91 utbudna till försäljning. Staden och socknen var intresserade men lite långsamma varför handlanden C F Bergholm gick in och köpte för att rädda dem till staden, till vilken han senare vidareförsålde tomten för att tjäna som skoltomt. Sigfrid Jansson flyttade 1918 över sin tillverkning i Västerås till det lediga skolhuset Mariefred.

I februari 1918 medgav byggnads-nämnden att ändringar fick göras i befintliga hus och dessutom att smältugn fick anläggas i ett gårdshus i närbelägna gården 88B – samtidigt med en varning för brandriskerna.

Och se, redan i november samma år noteras ett eldsvådettillbud, med därmed följande inspektion. I april 1920 beviljades tillstånd att bygga till ett gjuteri i västra delen av det gamla skolhuset.

Tillverkningen i fabriken bestod huvudsakligen av olika beslag för byggnadsverksamhet, såsom spanjoletter för låsning av fönster och fönsterdörrar. Vidare båtbeslag såsom ventiler, pollare och halkippar. Fabriken sysselsatte som mest ett 20-tal anställda.

Arbetare på metallfabriken. St. t.h. Albin Hellsberg. Foto: Okänd

YAN, Yngve Andersson berättar:

"Mängder av mariefredsbor har under årens lopp längre eller kortare tid jobbat på "Metallfabriken". Vanligt var också att vi skolungdomar arbetade på metallfabriken under våra ferier. Själv har jag mejslat trycken och putsat nyckelskyltar för 11:60 kronor i veckan. Det var ingalunda enbart trist att jobba på metallfabriken, även om det var motigt då solen sken och kallbadhuset lockade. Kamratskapet var gott, sedan vi yngre genom gemensamma krafter i en aktion fått bukt med vissa tendenser till pennalism."

Prov på artiklar som tillverkades på Metallfabriken.

Vid fabriksör Janssons bortgång 1932 fortsattes rörelsen med änkan Edith Jansson som ägare och efter en tid med Ragnar Forsberg, t.v., som metallfabrikör/fabrikschef.

Han övertog fastighet och rörelse 1957 och drev den till 1983. Under tiden hyrdes en del av lokalerna ut, bl a till Botab, Deve hissar, Anderssons plåt-slageri och sedan hösten 1991 till Antikgården som nu bedriver tillverkning av möbler i gustaviansk stil.

Ragnar Forsberg 1984. Foto: Kjell Lundberg

Alvar Andersson i verkstaden. Foto: Kjell Lundberg 1984

Fabrikör Sigfrid Jansson.

*Alvar Andersson o. Ragnar Forsberg
Foto skänkt av Peter Jeppesen*

FONDER

Edith Jansson lät 1932, i enlighet med sin makes uttalade önskan, skapa en donationsfond om 20000 kronor. Syftet var att stödja stadens utveckling och förkovran i materiellt hänseende. 90% av räntan skulle användas därtill.

Även makarna Forsberg lät skapa en fond 1994 av boets slutliga behållning.

”Stiftelsen Brita och Ragnar Forsbergs Hemhjälpsfond”, som förvaltas av SEB med en lokal verkställande kommitté. Den årliga avkastningen, c:a 40000 kr ska inom Mariefreds församling användas för hemhjälp, personlig omvårdnad och hjälpmedel samt för inköp av saker för trivsel och nöje vid ålderdomshemmen och liknade institutioner. F.n. går medlen till utflykt med ångbåten, påskfirande, samkväm och julklappar för de på särskilt boende och till de som har hemtjänst.

Källa:

Anna-Greta Gustafsson och Gustaf Lundberg: Fyra stadskvarter

Gamla bilder. Den här gången utsikter från kyrkan.

Vy över Sjötorget-Strandvägen där man höll boskapsmarknader mm. I bilden mitt ses dåvarande folkskola som sedermera blev 'Metallfabriken'. Idag snickeri och bostad. Ankholmen finns inte och vattnet går ända upp till Vik. 'Öster' obebyggt. Ekhev uppe till hö. Foto : Lindmarks, omkr. 1905

Vy över spårområdet. Man kan skymta stationen. Man ser även gla lokstallet, gränsande till Munkhagsgatan, och längre upp på bilden troligen nuvarande lokstall och därbredvid 'gamla värdshuset' och kungsladugården. Nere t.v. ses nuvarande 'Röda magasinet' som ända till 1950-talet tjänstgjorde som stall för böndernas hästar när dom åkte till stadens torg för att sälja sina varor. Foto : Lindmarks, omkr. 1905